

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 6. 12. 2018

Číslo: Ročník 28 (2018), Číslo 4

Sekce: Doporučujeme do vašich fondů

Název článku: Učitelé východních Čech proti fašismu a válce

Autor: Barbora Buřičová z Babčic

Zdroj: <https://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Zpravodaj-U-nas/Clanek.aspx?id=20180424>

Učitelé východních Čech proti fašismu a válce

Barbora Buřičová z Babčic

Doc. RSDr. Jaroslav Štrait, CSc., vysokoškolský učitel, historik, vrtař Vodních zdrojů a také poslanec ČNR a PS PČR (1990–2002), zpracoval a vydal v tomto roce svým způsobem ojedinělou publikaci pojednávající o zapojení učitelů do protinacistického odboje ve východních Čechách. Autor svá bádání realizoval na území bývalého Východočeského kraje, tedy dnešního Královéhradeckého a Pardubického kraje a okresů Semily a Havlíčkův Brod. Při sběru materiálu vycestoval až do polských Pomořan, do města Goleniów. V tamní velké nacistické věznicí zemřelo mnoho Čechů včetně učitelů. Materiály sbíral a knihu připravoval téměř 40 let.

Autor popisuje svá skutečná i pomyslná putování za učiteli – hrdiny protifašistického odboje. První kapitola se věnuje územnímu vymezení, druhá popisuje dějiny tzv. menšinového školství, neboť to byly právě menšinové školy, které jako první doplatily na mnichovskou dohodu. České rodiny byly po Mnichově z pohraničí vyhnány a české školy uzavřeny. Další kapitoly pojednávají o českém školství v druhé republice (1938–1939) a následně v protektorátu Čechy a Morava, o židovské otázce a o učitelích skupiny S 21 B. Jedna z kapitol je věnována levicově orientovaným učitelům v době okupace. V závěru je uveden seznam 400 učitelů z okresů bývalého Východočeského kraje, kteří se zúčastnili odboje, s poznámkami o jejich odbojové orientaci, případně jejich smrti v koncentračním táboře nebo popravě. Kniha je doplněna dobovými fotografiemi učitelů, škol a žáků, ale i současnými fotografiemi dokumentujícími sběr materiálů o osudech učitelů za druhé světové války.

Publikace má ještě jednu zvláštnost: kromě použité literatury obsahuje i přehled diplomových prací, které se dotýkají učitelského odboje ve východních Čechách a byly vypracovány na katedře historie Pedagogické fakulty v Hradci Králové v letech 1971–1987. Pokud byly použity jako pramen, jsou řádně citovány.

Knihu, kterou sám autor označuje za historickou reportáž, budete číst s těžkým srdcem a smutkem, přesto ji k přečtení vřele doporučuji.

Autor věnoval knihovnám ve výše zmíněných krajích a okresech 60 výtisků této publikace. Děkujeme.

Citace:

ŠTRAIT, Jaroslav. *Učitelé východních Čech proti fašismu a válce: (1938–1945)*. Turnov: Presstar, 2018. 147 s. ISBN 978-80-87141-49-6.